

WAT
&
HOE

POOLS

TAALGIDS

- uitspraak
- ontmoetingen
- eten & uitgaan
- onderweg
- overnachten
- gezondheid

incl.
woordenlijst
POOLS - NEDERLANDS
& NEDERLANDS
- POOLS

IN SAMENWERKING MET
vanDale

Inhoud

Woord vooraf 6

1 Handig om te weten... 7

- 1.1 Beknopte grammatica 7
- 1.2 Uitspraak 9
- 1.3 Handige rijtjes 10
- 1.4 Datum, tijd en getallen 15
- 1.5 Persoonlijke gegevens 23

2 Praktische zaken 25

- 2.1 Bank 25
- 2.2 Post 26
- 2.3 Telefoon 27
- 2.4 Internet 31
- 2.5 Foto en video 32
- 2.6 Het weer 34
- 2.7 Veiligheid 36

3 Ontmoetingen 38

- 3.1 Algemeen 38
- 3.2 Iemand aanspreken 39
- 3.3 Zich voorstellen 41
- 3.4 Elkaar begrijpen 47
- 3.5 Hobby's 48
- 3.6 Een mening geven 49
- 3.7 Een compliment geven 51
- 3.8 Iets aanbieden 51
- 3.9 Uitnodigen 52
- 3.10 Iets afspreken 53
- 3.11 Iemand versieren 54
- 3.12 Afscheid nemen 56

4 Onderweg 60

- 4.1 De weg vragen 60
- 4.2 Douane 63
- 4.3 Bagage 65
- 4.4 De auto 66
- 4.5 Verkeersborden 66
- 4.6 Het benzinestation 67
- 4.7 Pech en reparaties 68

- 4.8 De fiets 72
- 4.9 Vervoermiddel huren 73
- 4.10 Liften 75
- 4.11 Inlichtingen 78
- 4.12 Openbaar vervoer 80

- 5 Overnachten 89**
 - 5.1 Accommodatie zoeken 89
 - 5.2 Bij de receptie 90
 - 5.3 Kamperen 91
 - 5.4 Hotel/appartement/huisje 93
 - 5.5 Klachten 98
 - 5.6 Vertrek 99

- 6 Eropuit 101**
 - 6.1 Bezienswaardigheden 101
 - 6.2 Sport en recreatie 104
 - 6.3 Aan het water 105
 - 6.4 In de sneeuw 108
 - 6.5 Wandelen en bergbeklimmen 109
 - 6.6 Fitness en wellness 110

- 7 Winkelen 112**
 - 7.1 Algemeen 113
 - 7.2 Levensmiddelen 115
 - 7.3 Kleding en schoenen 116
 - 7.4 Kapper 118
 - 7.5 Afrekenen 120

- 8 Eten en uitgaan 122**
 - 8.1 In het restaurant 122
 - 8.2 Bestellen 123
 - 8.3 Klachten 132
 - 8.4 Afrekenen 133
 - 8.5 Uitgaan 134
 - 8.6 Kaartjes reserveren 136

- 9 Gezondheid 139**
 - 9.1 De dokter roepen 139
 - 9.2 Klachten van de patiënt 139
 - 9.3 Het consult 141
 - 9.4 Recept en voorschriften 147
 - 9.5 De tandarts 149

10 In moeilijkheden 152

- 10.1 Om hulp vragen 152
- 10.2 Ongelukken 153
- 10.3 Er is iemand vermist 155
- 10.4 Verlies en diefstal 156
- 10.5 Aanranding 157
- 10.6 De politie 158

Woordenlijsten 160

- Nederlands – Pools 160
- Pools – Nederlands 214

1 Handig om te weten...

1.1 Beknopte grammatica

- Kort overzicht van de belangrijkste verschillen tussen de Poolse en de Nederlandse grammatica

Lidwoorden

Het Pools kent geen lidwoorden. Bijv. *chłopiec* ‘jongen’ betekent, afhankelijk van de context, *een jongen* of *de jongen*.

Zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden

De Poolse zelfstandige naamwoorden hebben verschillende vormen afhankelijk van hun functie in de zin, de zgn. naamvallen. In het Nederlands daarentegen wordt de functie van een naamwoord uitgedrukt door zijn positie in de zin en door voorzetsels, bijv.: Dit is *een jongen* – To jest *chłopiec*; Ik zie *geen jongen* – Nie widzę *chłopca*; Ik geef dit aan *de jongen* – Daję to *chłopcu* enz. Ook de bijvoeglijke naamwoorden in het Pools hebben naamvallen: *mądry chłopiec* ‘een/de slimme jongen’, *mądrego chłopca* ‘van de slimme jongen’, *mądremu chłopcu* ‘aan de slimme jongen’ enz.

De naamwoorden kennen drie geslachten: vrouwelijk, mannelijk en onzijdig, bijv. *mądry chłopiec* ‘de slimme jongen’, *mądra kobieta* ‘de slimme vrouw’, *mądre dziecko* ‘het slimme kind’. De vrouwelijke vormen hebben vaak een uitgang *-a*, die in deze gids als volgt wordt aangeduid: *mądry (-ra)*.

Werkwoorden

Persoonsaanduidingen zoals ik, jij, hij, wij enz. worden, als ze het onderwerp van de zin zijn, in het Pools uitgedrukt in de uitgangen van de werkwoordsvorm. Ze hoeven dus niet als een apart woord te verschijnen, bijv. *ik* ben aan het opbellen – *dzwonię*. De werkwoordstijden die in het Nederlands door middel van hulpwerkwoorden en voorzetsels worden uitgedrukt, zijn in het Pools eveneens geïntegreerd in de werkwoordsvorm, bijv. *ik ben aan het opbellen* – *dzwonię*; *ik heb gebeld* – *zadzwońłem*. In de verleden tijd wordt daarnaast onderscheid gemaakt tussen mannelijke en vrouwelijke werkwoordsvormen, bijv. *ik (man) heb opgebeld* – *zadzwońłem*; *ik (vrouw) heb opgebeld* – *zadzwońłam*. In deze gids wordt dit als volgt aangeduid: *zadzwońłem (-łam)*.

Omdat zo veel functies gecombineerd worden in één woord, kunnen Poolse woorden beduidend langer zijn dan Nederlandse. Daarbij kunnen de afgeleide vormen er ‘anders’ uitzien dan de basisvorm die in het woordenboek te vinden is. Omdat de klemtoon vrijwel altijd op de voorlaatste lettergreep valt, kan hij in de afgeleide vormen op een andere plek voorkomen dan in de basisvorm, bijv. *dzwonię* – *zadzwoń*ę*ł*em**.

Woordvolgorde

De woordvolgorde in een Poolse zin is veel vrijer dan in een Nederlandse, bijv. Ik geef dit aan *de jongen* – *Daję to chłopcu* of *Chłopcu to daję*. Met name de positie van het werkwoord kent in het Nederlands beperkingen: in bevestigende zinnen komt het op de tweede plaats, maar in vraagzinnen op de eerste, bijv. Geef ik dit aan de jongen? In het Pools wordt dit type vragen ingeleid met het vraagwoord *czy*: *Czy daję to chłopcu?* of *Czy chłopcu to daję?*

Beleefdheidsvormen

Het Nederlands kent de beleefdheidsvorm *u*. In het Pools zijn er drie vormen: *pan* ‘mijnheer’, *pani* ‘mevrouw’ en *państwo* ‘mevrouw en mijnheer, dames en heren’, die als aanspreekvorm gebruikt worden met de derde persoon van respectievelijk enkelvoud en meervoud. Bijvoorbeeld *u geeft* dit aan de jongen – *pan (pani) daje to chłopcu*, *państwo daje to chłopcu*. In de verleden tijd is ook het geslacht (*pan* is mannelijk en *pani* is vrouwelijk) van belang: *pan dał* – *pani dała*. In deze gids worden de vrouwelijke beleefdheidsvormen tussen haakjes naast de mannelijke gegeven.

• De uitspraak van het Pools

Het volledige alfabet wordt in paragraaf 2.3 gegeven. Hier worden alleen maar die letters en lettercombinaties besproken die in het Nederlands niet voorkomen of anders uitgesproken worden.

– *q* vertegenwoordigt in principe een genasaliseerde *o* (als in *pingpong*; geen genasaliseerde *a*). Zo wordt hij uitgesproken voor *f*, *v*, *s*, *z*, *sz*, *ż*, *rz*, *ś*, *ź*, *ch* en aan het eind van het woord. In andere gevallen wordt hij uitgesproken als *o* (voor *l*, *ł*), *om* (voor *p*, *b*) of *on* (overige gevallen).

– *ę* wordt uitgesproken als een genasaliseerde *e* (als in *breng*) voor *f*, *v*, *s*, *z*, *sz*, *ż*, *rz*, *ś*, *ź* en *ch*. Aan het eind van het woord en voor *l*, *ł* verliest hij de nasalisatie en wordt hij gewoon als een korte *e* uitgesproken. Voor *p*, *b* klinkt hij als *em*, in overige gevallen als *en*.

– *y* wordt als de Nederlandse korte *i* in *binnen* uitgesproken; *i* is altijd een lange *i*-klank: *ie* als in *niet*.

– *ó* en *u* vertegenwoordigen dezelfde klank – de Nederlandse *oe*.

– *c* wordt uitgesproken als één klank, een samenvoeging van *t* en *s*.

2 Praktische zaken

2.1 Bank

Waar is hier ergens een bank/een wisselkantoor?

Gdzie tu jest bank/kantor wymiany?

gdzje toe jest bank/kantor vimjani?

Kan ik hier deze ... inwisselen?

Czy mogę tu zrealizować ten ...?

tsji moǵge toe zrealiezovatsj ten ...?

Kan ik hier pinnen?

Czy mogę tu pobrać pieniądze z bankomatu?

tsji moǵge toe pobratsj pjenjondze zbankomatoe?

Kan ik hier met een creditcard geld opnemen?

Czy mogę tu pobrać pieniądze z karty kredytowej?

tsji moǵge toe pobratsj pjenjondze skarti kredittovej?

Hoeveel provisie moet ik betalen?

Ile wynosi prowizja?

iele vinnosjie proviez-ja?

Waar moet ik tekenen?

Gdzie muszę się podpisać?

gdzje moesje sje potpiesatsj?

Kan ik kleinere biljetten krijgen?

Poproszę banknoty o niższym nominale

poprosje banknoti o niezj-sjim nomienale

Ik zoek een geldautomaat

Szukam bankomatu

sjoekam bankomatoe

Wat is het minimum/maximum?

Jaka jest minimalna/maksymalna kwota?

jaka jest mieniemalna/maksimalna kfota?

Mag ik ook minder opnemen?

Czy mogę podjąć mniej?

tsji moǵge pod-jontsj mnjej?

Dit zijn de gegevens van mijn bank in Nederland/België

To są dane mojego banku w Holandii/w Belgii

to sôn dane mojeǵo bankoe fholand-jie/vbelg-jie

Dit is mijn bankrekeningnummer

To numer mojego konta w banku

to noemer mojeǵo konta vbankoe

Ik wil graag geld wisselen

Chciałbym (chciałabym) wymienić pieniądze
chtsjəwbim (chtsjəwəbim) vimjenietsj pjenjondze

euro tegen ...

wymienić euro na ...
vimjenietsj euro na ...

Wat is de wisselkoers?

Jaki jest kurs wymiany?
jakie jest koers vimmjani?

Kunt u me ook wat kleingeld geven?

Poproszę trochę drobnych
poprosje troche drobnich

Dit klopt niet

To się nie zgadza
to sje nje zgădza

Proszę tu podpisać	U moet hier tekenen
Proszę to wypełnić	U moet dit invullen
Poproszę paszport	Mag ik uw paspoort zien?
Poproszę dowód tożsamości	Mag ik uw identiteitsbewijs zien?
Poproszę kartę do bankomatu	Mag ik uw bankpasje zien?

2.2 Post

paczki	pakjes
znaczki pocztowe	postzegels

Ik ben op zoek naar een postkantoor

Szukam poczty
sjoekam potsjtì

Is hier een brievenbus in de buurt?

Czy jest tu gdzieś skrzynka pocztowa?
tsji jest toe gđzjesj sksjinka potsjtova?

Bij welk loket kan ik geld wisselen?

W którym okienku mogę wymienić pieniądze?
fktoerim okjenkoe moğge vimjenietsj pjenjondze?

Moet ik hier zijn voor een telefonische overboeking?

Czy w tym okienku mogę wysłać przekaz telegraficzny?
tsji ftim okjenkoe moğge viswatsj psjėkas telegrafietsjni?

Poste restante

poste restante
postrestant

3 Ontmoetingen

3.1 Algemeen

• Dank u wel

Bedankt/dank u wel

Dziękuję
dzjenkoeje

Geen dank/graag gedaan

Proszę/nie ma za co
prosje/njema zatso

Heel hartelijk dank

Bardzo dziękuję
bardzo dzjenkoeje

Erg vriendelijk van u

To bardzo miło z pana (z pani) strony
to bardzo miewo spana (spanie) stronni

Het was me een waar genoegen

To była dla mnie prawdziwa przyjemność
to biwwa dlamnje prawdzjiewa psji-jemnostsj

Dank u voor de moeite

Dziękuję za wszystko, co pan zrobił (pani zrobiła)
dzjenkoeje zafsjistko, tso pan zrobiew (panie zrobiewa)

Dat had u niet moeten doen

To naprawdę za dużo
to naprawdę zadoezjo

Dat zit wel goed, hoor

Nie ma o czym mówić
njema otsjim moewietsj

• Pardon

Pardon

Przepraszam
psjeprasjam

Sorry!

Przepraszam
psjeprasjam

Sorry, ik wist niet dat ...

Przepraszam, nie wiedziałem (-łam), że ...
psjeprasjam, nje vjedzjawem (-wam), zje ...

Neemt u me niet kwalijk

Przepraszam

psjeprasjam

Het spijt me

Bardzo mi przykro

bardzo mie psjikro

Ik deed het niet expres, het ging per ongeluk

To niechący

to njechtsontsi

Dat geeft niet, hoor

Nic się nie stało

niets sje nje stawo

Laat maar zitten

Mniejsza o to

mnjejsja oto

Dat kan iedereen overkomen

To się może przytrafić każdemu

to sje moze psjitrafietsj kazjdemu

● Feliciteren en condoleren

Gefeliciteerd met uw verjaardag/naamdag

Serdeczne życzenia urodzinowe/imieninowe

serdetsjne zjitsjenja oerodzienowe/imjenienowe

(Nog) de beste wensen

(Spóźnione) najlepsze życzenia

(spoeznjone) najlepsje zji-tsjenja

Gecondoleerd

Proszę przyjąć wyrazy współczucia/moje kondolencje

prosje psji-jontsj virrazi fspoewtsjoetsja/moje kondolents-je

Ik vind het heel erg voor u

Jest mi bardzo przykro

jest mie bardzo psjikro

3.2 Iemand aanspreken

Dag meneer Janek

Dzień dobry panu, panie Janku

dziejendobri panoe, panje jankoe

Dag mevrouw Basia

Dzień dobry pani, pani Basiu

dziejendobri panie, panie basjoe

Hallo Peter

Cześć Peter

tsjestsj peter

4 Onderweg

4.1 De weg vragen

Pardon, mag ik u iets vragen?

Przepraszam, czy mogę o coś zapytać?

psjeprasjam, tsji moŕge o-tsosj zapittatsj?

Ik ben de weg kwijt

Zgubiłem (-łam) drogę

zgoebiewem (-wam) droŕe

Weet u een ... in de buurt?

Gdzie tu jest ...?

ŕdzje toe jest ...?

Is dit de weg naar ...?

Czy to droga do ...?

tsji to droŕa do ...?

Kunt u me zeggen hoe ik naar ... moet lopen/fietsen?

Proszę mi powiedzieć, jak iść/jechać na rowerze do ...?

prosję mie powjedzjetsj, jak jechatsj/iestsj/jechatsj narowvejsje do ...?

Hoe kom ik daar het snelst met de auto?

Jak najszybciej dojadę tam samochodem?

jak najsjiptsjej dojade tam samochodem?

Hoe kom ik het snelst in ...?

Jak dostać się najszybciej do ...?

jak dostatsj sje najsjiptsjej do ...?

Hoeveel kilometer is het nog naar ...?

Ile jest jeszcze kilometrów do ...?

iele jest jestsje kielometroef do ...?

Kunt u het op de kaart aanwijzen?

Czy może mi to pan (pani) pokazać na mapie?

tsji mozsje mie to pan (panie) pokazatsj namapje?

Mijn navigatiesysteem is kapot, kunt u me vertellen hoe ik in ... kom?

Zepsuł mi się system nawigacji, proszę mi powiedzieć, jak dojadę do ...

zepsoew miesje sistem nawieŕatsjie, prosje mie powjedzjetsj, jak dojade do ...

• Waar?

hier/daar

tu (tutaj)/tam

toe (toetaj)/tam

TAALGIDS

POOLS

DE BESTE TOLK VOOR OP REIS

Vlot de rekening vragen
op een terrasje? Een
gesprekje aanknopen?
Met deze taalgids kom
je altijd uit je woorden.

- Ruim 4000 woorden
& zinnen
- **Woordenlijst**
Nederlands - Pools
- **Woordenlijst**
Pools - Nederlands
- Duidelijke aanwijzingen
voor uitspraak

9 789043 939546

www.kosmosuitgevers.nl

